

Memorijalni stan Marije Jurić Zagorke

U 2025. godini Memorijalni stan Marije Jurić Zagorke održao je niz aktivnosti. Za grupe posjetitelja škola, dnevnih bolnica, fakulteta, turista izvedena su ukupno 32 predavanja za 666 osoba. U 2025. održana su stručna vodstva za 51 grupu s 1015 posjetitelja. Za OŠ Špansko – Oranice održano je Misteriozno pismo na kojem je sudjelovalo 10 učenica. Memorijalni je stan bio otvoren četvrtkom i povremeno subotom za individualne posjetitelje, te su stručna vodstva od siječnja do lipnja održana za 254 osobe, a od srpnja do prosinca 278 osoba. U sklopu toga surađivale smo i s Teatrom Poco Loco koji je Memorijalnom stanu održao dramsko predavanje "Glasna Zagorka" za školske grupe koje su potom imale i stručno vodstvo.

U sklopu Ciklusa predavanja u Memorijalnom stanu Marije Jurić Zagorke od siječnja do lipnja predavanja su održale: Đurđica Vitković („Ženski list – slobodan prostor za ženske misli i potrebe“), i Sanja Kovačević („Zagorkin život kao TV serija?“), a od srpnja do prosinca: Ivana Kuhar („Svijet profesionalnosti i prijateljstva Hergešića i Zagorke“), Neda Novosel („Uzduž i poprijeko s Iglicom (u čast stogodišnjici Ženskoga lista)“), Martina Piškori („Kći Lotrščaka u kontekstu povijesti svakodnevice“) putem Zoom platforme, Martina Findrik („Dragica Vrbenski i njena prijateljica Marija Jurić Zagorka“) i Vesna Barilar („Doživotni zatvor ili san koji živi zauvijek“ – pogled na instituciju braka u Zagorkinim romanima „Jadranka“ i „Mala revolucionarka“). Prisustvovalo je ukupno 29 osoba u prvoj polovici godine, a u drugoj 72 osobe.

Održane su i 3 promocije knjige: Božica Erdac „Tamo gdje nikada nismo bili“, Sanja Lovrenčić „Žrtvovanje čarolije u svijetu Ivane Brlić Mažuranić“ i Katarina Pahljina „Zrioba misli“ i „Sjetne, trpkop – slatke priče“, te promocija umjetničkog stvaralaštva Senade Kadribašić. Prisustvovala je ukupno 101 osoba.

Nastavljeno je prikupljanje i objavljivanje tekstova u Zagorkinom trezoru. Održani su inicijalni sastanci s autoricom Slavicom Jakobović Fribec i istraživačicama vezani uz dopunu i reizdanje „Vodiča Zagorkinim tragom kroz Zagreb“. Do kraja 2025. godine nastavljen je istraživački rad za potrebe vodiča.

Memorijalni stan sudjelovao je u Noći muzeja (1015 posjetitelja). Povodom obilježavanja 152 godine od rođenja Marije Jurić Zagorke od 25.2. do 2.3.2025. održane su šetnje „Zagorkine kavanske priče“ u izvedbi Kelnerica i „Od ideala revolucionarka“ Čuvarica vremena, performans „Duhovi Zagorkinog stana“, dramsko predavanje „Glasna Zagorka“ Teatra Poco Loco, igra Misteriozno pismo, te je Memorijalni stan bio otvoren za javnost u četvrtak i subotu. Na aktivnostima je sudjelovalo 412 osoba.

Zagorkin književni klub nastavio je sa sastancima. Trenutno ima 6 grupa u kojima je 37 korisnica - 4 grupe čitaju različite Zagorkine romane, a 2 (jedna uživo, jedna online) „Gordanu“. U kolovozu su raspisani pozivi, a u rujnu su počele s radom 2 nove grupe "Gordana", te jedna redovita grupa. U sklopu projekta „Upoznajmo Zagreb sa Zagorkom“ od siječnja do lipnja održane su 4 šetnje „Zagrebačka skrovišta Zagorkinih likova“ na kojima je sudjelovalo 45 osoba. U tijeku je pisanje nove šetnje „Zagorkin srednjovjekovni Zagreb“. Za promociju i poklon sudionicima napravljeno je 10 različitih grafičkih dizajna bookmarkera, te su oni tiskani. Od srpnja do prosinca održano je još 6 predviđenih šetnji „Zagrebačka skrovišta Zagorkinih likova“, šetnja „Od ideala revolucionarka“ Čuvarica vremena, te "Iz Zagorkina pera" Gornjogradskih coprnica. Umjesto dvije premijerne izvedbe "Zagorkin srednjovjekovni Zagreb" (zbog preklapanja lokacija Adventa i šetnje odgođena je za 2026.) održane još dvije izvedbe „Zagrebačkih skrovišta Zagorkinih likova“. Održana su 2 Misteriozna pisma. Snimljeno je, montirano i objavljeno na Youtube kanalu 5 video priča u sklopu projekta "Video priča iz Zagorkinog stana". Za promociju su tiskani rokovnici i kemijske olovke. U drugoj polovici godine tiskani su bookmarkeri.

Dani Marije Jurić Zagorke

Devetnaesta manifestacija Dani Marije Jurić Zagorke održana je od 19. do 24. studenog 2025. godine u organizaciji Centra za ženske studije i akademskih partnera. Središnji znanstveno-književni skup pod

naslovom „Tko ste Vi? (Rodni) izazovi i zamke autorstva“ okupio je stručnjake koji su kroz 18 izlaganja analizirali suvremeni položaj autora. Kroz ukupno šest programskih aktivnosti zabilježeno je sudjelovanje 249 osoba iz različitih društvenih i akademskih skupina. Memorijalni stan Marije Jurić Zagorke osigurao je besplatna stručna vodstva za 84 posjetitelja, čime je dodatno popularizirana autoričina ostavština. Edukativni segment uključio je virtualnu šetnju Zagrebom pod vodstvom Slavice Jakobović Fribec, temeljenu na stručnom vodiču iz 2015. godine. Interaktivna aktivnost „Misteriozno pismo“ okupila je 45 sudionika u istraživanju povijesnih lokacija grada povezanih sa Zagorkinim životom i stvaralaštvom. Kulturno-umjetnički program obuhvatio je kostimirani performans „Cvijet za riječ“ te tradicionalnu izvedbu „Duhovi Zagorkina stana“ u suradnji s Gornjogradskim coprnicama. Vidljivost manifestacije u javnosti potvrđena je kroz 50 medijskih objava te distribuciju tiskanih plakata, letaka i programskih knjižica.

Treća

2024.

U ovom izvještajnom razdoblju realiziran je novi broj časopisa Treća čiji je temat Ekofeminizam. Broj uključuje više od dvadeset autorskih članaka hrvatskih i regionalnih znanstvenica/ka i umjetnica/ka, kao i autorsku naslovnicu nezavisne vizualne umjetnice. Kao ishodišno mjesto predloženog temata Ekofeminizma u 2024. godini uzet je zbornik „Ekofeminizam: između zelenih i ženskih studija“ pod uredništvom Suzane Marjanić i Gorana Đurđevića. Riječ je o prvoj publikaciji o ekofeminizmu na hrvatskom području, čija osobitost leži i u interdisciplinarnom pristupu obrađenim idejama. Zbornik se sastoji od 40 tekstova čiji raspon seže od humanističkih i društvenih znanosti, kao što su antropologija, novinarstvo, političke znanosti, sociologija, teorija književnosti te znanost o odgoju, sve do poezije, proze i drugih umjetničkih oblika. Bogatstvo interdisciplinarnih, intersekcionalnih i interspecijskih pitanja otvorenih zbornikom Marjanić i Đurđević nastavljaju istraživati u okviru novog broja časopisa Treća kao gostujući urednici.

2025.

30. godina Centra za ženske studije

Tijekom 2025. godine Centar za ženske studije obilježio je tri desetljeća kontinuiranog rada bogatim programom koji je spojio teoriju, umjetnost i aktivizam. Jubilarna godina započela je 14. veljače u Zagrebačkom plesnom centru interdisciplinarnim događanjem „Refleksije ljubavi“. Središnja proslava održana je 6. ožujka u Etnografskom muzeju kroz svečani Obljetnički panel koji je okupio ključne aktere ženskih studija u Hrvatskoj. Tom prigodom analizirani su dosezi Centra u proteklih trideset godina te izazovi koji stoje pred ženskim pravima u suvremenom društvenom kontekstu. Na sam Međunarodni dan žena, 8. ožujka, organizirana je javna akcija „Open mic – Zvučne kad drugi šute“ kojom je naglašena važnost ženskog glasa u javnom prostoru. Aktivnost je bila usmjerena na promicanje nenasilne komunikacije, aktivizma i poezije kao alata društvene promjene. Jesenski dio programa nastavljen je 12. studenog Panelom o međugeneracijskom feminizmu koji je povezoao različite generacije stručnjakinja i aktivistkinja. Znanstveni doprinos obljetnici osiguran je kroz prikaz u novom broju časopisa Treća, pod naslovom „Tridesetogodišnji razlog za slavlje“. Suradnja s brojnim kulturnim institucijama, poput Muzeja grada Zagreba, dodatno je osnažila institucionalnu prisutnost feminističkih tema.

Kreativne ženske kulturne teorije i prakse

Godine 2025. program se odvijao u osam tematski razdijeljenih modula: Temeljni pojmovi (online), Historija feminističkih pokreta i ideja (online), Feminizam, rod i nacija (online, hibridno), Feminizam i antiratne politike (online), Tijelo, seksualnost i reproduktivne politike (online, hibridno), Nasilje protiv žena (online), Feminizam i ekološke politike (online, hibridno), te Feminizam, umjetnička teorija i praksa (online). Fokus kurikulumu stavljen je na upoznavanje sudionica/ka s konceptualnim instrumentarijem feminizma, njegovom poviješću, odnosom prema nacionalizmu i premreženošću s

antimilitarizmom, problematikom tijela i reproduktivnosti, ljudskim pravima, prevencijom rodno uvjetovanog nasilja i femicida, vezom ženske borbe s ekološkim politikama te upotrebom metoda i mehanizama umjetnosti u društveno i feministički osviještenim intervencijama. Kroz četiri mjeseca redovitih predavanja na tjednoj razini težilo se kritički osloviti prednosti i nedostatke različitih feminističkih struja i pravaca te mapirati mnogobrojnost njihovih terminoloških, epistemoloških i paradigmatičkih prijevora i ograničenja, pritom ne izostavljajući iz vida zasluge i dosege domaće, regionalne i globalne feminističke baštine. Programom je ugošćeno više od trideset domaćih i regionalnih znanstvenica, teoretičarki, autorica, kulturnih radnica, umjetnica i aktivistkinja, a polaznice i polaznici priključivali su se kako iz Zagreba, tako i iz Križevaca, Kastva, Osijeka, Sarajeva i Pariza.

Transgeneracijsko nasljeđe - Sigurni prostori za žene 2024/2025

Projekt „Transgeneracijsko nasljeđe – sigurni prostori za žene“, proveden uz podršku Grada Zagreba, uspješno je realizirao niz aktivnosti temeljenih na feminističkom pristupu pravdi i edukaciji.

Središnji događaj bila je javna prezentacija Ženskog suda – slučaj Foča, održana 24. listopada 2024., koja je tematizirala borbu protiv nekažnjivosti ratnog seksualnog nasilja. Panelistice su predstavile koncept Ženskog suda kao alternativnog modela pravde koji počiva na svjedočanstvima žrtava i otporu prema zaboravu. Nakon projekcije dokumentarnog filma, preživjele svjedokinje podijelile su svoja iskustva, naglašavajući važnost javnog progovaranja o istini.

Kreativni segment projekta obuhvatio je radionicu filmskog pisanja pod vodstvom Christiana Jean-Michela Jalžečića, usmjerenu na razvoj autorskog izraza polaznika. Spisateljica Glorija Lujanović vodila je radionicu izvedbenog pisma, istražujući jezik kroz tijelo, glas i transgeneracijsko iskustvo.

Dramaturginja Dorotea Šušak održala je radionički ciklus o ženskoj memoriji, fokusiran na procesuiranje naslijeđenih trauma i jačanje ženske otpornosti.

U sklopu edukativnog programa, održane su dvije šetnje „Od ideala revolucionarka“ koje su tematizirale djelovanje Marije Jurić Zagorke u Zagrebu. Ove šetnje, realizirane u travnju i svibnju 2025., okupile su 31 sudionika te osvijetlile povijest ženske borbe u javnom prostoru. Cjelokupni projekt uspješno je povezoao različite generacije žena kroz umjetnost, dijalog i zajedničko njegovanje kulture sjećanja.